

## 67



## TJOLÖHOLM

**Naturvärde:** BZKFL, Klass I.

**Omfattning:** Tjolöholmshalvön.

**Kommundel:** 5 Fjärås.

**Areal:** 362 ha.

**Beskrivning**

Området utgörs av en halvö i Kungsbackafjorden. Landskapet är mycket naturskönt och präglas av öppen jordbruksmark med uppstickande skogklädda bergkullar. På halvön ligger Tjolöholms slott. Slottsbyggnaden är från tiden omkring sekelskiftet 1900, men ett gods är känt på platsen sedan 1200-talet. Slottet är uppfört i imiterad Tudorstil och omgivande bebyggelse är nationalromantiskt inspirerad. Invid slottet finns trädgårdsanläggning och park. Området är ett synnerligen välbesökt utflyktsmål.

Öster och sydost om slottet finns den biologiskt sett mest värdefulla skogen. Denna utgör tillsammans med Särö Västerskog det enda bevarade skogsområdet med lång skoglig kontinuitet utefter hela Hallandskusten. Här växer bl a flera hundra år gamla glest stående ekar. Tillsammans med eken förekommer tall, som trivs i den grunda jorden. Berget framträder här och var. Just intill bergens kantpartier växer en del lind. Bok förekommer här och var och förnygrar sig lätt. Fältskiktet är ängsartat med bl a vitsippa, häckvicker, skogsviol, liljekonvalj, bergslok och lundslok. På bergshöjderna i exponerat läge finns ekkratt med enbuskar, kaprifol, rönn och oxel. Vid Grindstugan (infart till slottsområdet) är skogen välutvecklad och lundartad. Här förekommer stora askar, ek, alm, hassel m m. Efter en tämligen hård gallring kommer ett rikligt askuppslag. Till fältskiktet hör bl a stinksyska, humleblomster, gullpudra, långsvingel och hässleklocka.

Bergspartierna väster om slottet inramas av en ridå av lövträd som växer främst utmed kullarnas östra sidor. Lövträden utgörs främst av ek. Träden har en stam- och kronform som vittnar om att de vuxit upp under betestryck. Hagmarkskaraktären märks särskilt tydligt med stora solitära lövträd utmed den sk Storeskogs östra sida. Detta skogsområde längst väster ut på Tjolöholmshalvön består annars till stor del av planterad tallskog. I ek-skogen växer bl a trolldruva och hässleklocka. I fältskiktet påträffas också vårlök, svalört, getrams, liljekonvalj, desmeknopp m m. På bergshöjderna är jordtäcket tunnare. Här utbreder sig ekkratt med enbuskar och rönn. På den östra sidan av den mellersta kullen finns blöta marker med en vegetation av klibbal och ask nära stranden.

Växt- och djurlivet i ädellövskogsområdena är mycket rikt med ett stort antal sällsynta och hotade arter som mindre hackspett, hasselnok, ljungögontröst, stiftklotterlav, gammeleklav, västlig husmossa, oxtungsvamp och rödaxlad lundknäppare. I området har 57 nationellt rödlistade arter noterats.



Skala 1:20000. Tjolöholm 1:1 m.fl.

Öster om Tjolöholms gård finns en fin naturbetesmark med öppna hållmarker, gamla hamlade askar och en rik lavflora med de rödlistade arterna strutskinnlav och kustskinnlav.

Området är av riksintresse för naturvård, NN 5 Kungsbackafjorden-S. Onsalahalvön-Nidingen- Rolfsån, för friluftsliv, FN 5 Onsalalandet-Kungsbackafjorden Tjolöholm, och kulturmiljövård, KN 12 Tjolöholm. Tjolöholm ingår i område som regeringen godkänt som Natura 2000-område (pSCI) och ingår även i förslag till nytt program för kulturminnesvård i Kungsbacka kommun. Området är föreslaget som naturreservat som en del av Kungsbackafjorden.

### **Bedömning**

Området har genom sin kulturella egenart och genom landskapets skönhet stor betydelse för friluftsliv och turism. Mycket stora botaniska och zoologiska värden, inte minst ädellövsbogen med dess långa skogliga kontinuitet.

### **Referenser**

- Förslag till ”Program för kulturminnesvård i Kungsbacka kommun. Kulturnämnden 2001-02-06 § 3”.
- Kuylenstierna, J. 1997. En botanisk resa i norra Halland.. I Georgsson, K. et al. 1997. Hallands flora sid. 182-203.
- Länsstyrelsen 1988. Områden av riksintresse. Kulturminnesvård. Länsstyrelsens meddelande nr 1988:17.
- Länsstyrelsen 1988. Områden av riksintresse. Friluftsliv. Länsstyrelsens meddelande nr 1988:18.
- Länsstyrelsen 1994. Bevarandeprogram för odlingslandskapet i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande nr 1994:11.
- Länsstyrelsen. 2001. Områden av riksintresse för naturvård i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande 2001:20.
- Proschwitz, T von. 2001. Miljöövervakningsstudier av landlevande mollusker i Hallands län. Specialundersökning av högdiversitetslokaler. Länsstyrelsens meddelande nr 2001:13.
- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.
- Strand, V. 2002. Natura 2000. Regeringsgodkända områden i Hallands län 2002. Länsstyrelsens meddelande 2002:01.
- Väst kuststiftelsen. Tjolöholm - naturvårdsförslag. (Opublicerad skötselplan för Tjolöholm).
- Waldén, H. W. 1967. Översiktlig naturvårdsinventering i Hallands län.

